

6 Cdo 116/2011

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górásza a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Rudolfa Čirča v právnej veci žalobcu **Ing. M. B.**, v dovolacom konaní zastúpeného Advokátskou kanceláriou Pastierik, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Továrenská 6, za ktorú koná advokát a konateľ Ivan Pastierik, proti žalovanej **S.**, o zaplatenie odstupného, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp.zn. 12 C 196/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25.novembra 2010 sp.zn. 4 Co 288, 289/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu **z a m i e t a**.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza rozsudkom z 1. júla 2010 č.k. 12 C 196/2009-108 v spojení s uznesením z 20. júla 2010 č.k. 12 C 196/2009-112 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 75.785,05 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 8.170,70 eur, a to k rukám JUDr. P. D., do troch dní od právoplatnosti uznesenia. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca bol po odvolaní z funkcie generálneho riaditeľa, ku ktorému došlo 15. júna 2009, naďalej zamestnancom žalovanej. Žalovaná rozviazala so žalobcom pracovný pomer na základe Dohody o zmene a doplnení manažérskej zmluvy, Dohody o konkurenčnej doložke a o skončení pracovného pomeru z 3.

júla 2009 dňom 31. júla 2009. Predmetom tejto zmluvy boli, okrem dohody o zmene a doplnení manažérskej zmluvy, dohody o konkurenčnej doložke a o dni, kedy sa pracovný pomer skončí, dojednania, podľa ktorých sa žalobca zaviazal, že po skončení pracovného pomeru sa zdrží po dobu 3 mesiacov, teda od 1. augusta 2009 do 31. októbra 2009 zárobkovej činnosti u tretej osoby, ktorej predmet činnosti by bol zhodný s predmetom činnosti žalovanej alebo činnosti, ktorá by mala voči žalovanej súťažnú povahu. Žalovaná sa súčasne zaviazala, v prípade dodržania vyššie uvedených podmienok, poskytnúť žalobcovi peňažné vyrovnanie vo výške priemerného mesačného zárobku zamestnanca po dobu trvania záväzku. Žalobca a žalovaná sa súčasne dohodli na výplate mimoriadnej odmeny pre žalobcu vo výške 12-tich priemerných plátov splatnej spoločne s výplatou za mesiac júl 2009, na úhrade mzdy za nevyčerpanú dovolenku nárokovanú v rokoch 2008 a 2009, resp. na jej pomernú časť, na tom, že žalobca bude mať nárok na prémie za rok 2009 v alikvotnej časti za čas zamestnaneckého pomeru v tomto roku vo výške podľa predpisov platných u žalovanej a že skončenie pracovného pomeru na základe tejto dohody bude pre účely akciového pomeru zamestnancov považované za také skončenie, pri ktorom zamestnancovi vzniká nárok na poskytnutie tzv. Zaručených akcií a aj tzv. Akcií navyiac. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že dôvodom skončenia pracovného pomeru uvedenou dohodou bola nadbytočnosť žalobcu. Žalobcovi preto patrí podľa § 76 ods. 1 Zákonníka práce odstupné s tým, že v zmysle článku VII. bod 9 písm. a/, b/ Kolektívnej zmluvy účinnej u žalovanej v roku 2009, činí toto odstupné 5-násobok jeho priemerného mesačného zárobku. Za základ výpočtu odstupného vzal priemerný hrubý mesačný zárobok žalobcu v druhom kvartály roku 2009, ktorý predstavoval sumu 18.712,35 eur brutto. Keďže žalobca v žalobe uplatnil odstupné v nižšom rozsahu, než predstavuje 5-násobok z uvedenej sumy, vychádzajúc z viazanosti petitom žaloby, priznal žalobcovi odstupné v rozsahu ním v žalobe uplatnenom. Rozhodnutie o trovách konania, o ktorých rozhodol osobitným uznesením, odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 25. novembra 2010 sp.zn. 4 Co 288, 4 Co 289/2010 na odvolanie žalovanej rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s napadnutým uznesením súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu žalobcu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania vo výške 4.542 eur, do troch dní. Nestotožnil sa s právnym názorom súdu prvého stupňa, že v posudzovanej veci boli naplnené podmienky a dôvody na skončenie pracovného pomeru žalobcu u žalovanej v zmysle § 63

ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, a že pre priznanie žalobcom uplatneného nároku na odstupné boli preto naplnené základné hmotnoprávne predpoklady. Uviedol, že podmienkou použitia vyššie uvedeného výpovedného dôvodu, a teda aj dôvodu pre skončenie pracovného pomeru dohodou, je organizačná zmena u zamestnávateľa, nadbytočnosť zamestnanca a príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca. O takúto situáciu by sa v danej veci jednalo len vtedy, ak by k odvolaniu žalobcu z funkcie generálneho riaditeľa došlo v súvislosti s jej zrušením v dôsledku organizačnej zmeny. V danej veci však nebolo v konaní preukázané, že by v čase, kedy bol žalobca z funkcie odvolaný (pred týmto odvolaním), žalovaná písomnou formou rozhodla o organizačnej zmene, ktorou by zrušila uvedenú funkciu. Žalobca sám vo výpovedi potvrdil, že spoločnosť síce smerovala k vytvoreniu dvoch samostatných subjektov na Slovensku a v Čechách, ale v čase, keď bol odvolaný z funkcie, ešte táto zmena neprebehla a že po jeho odvolaní nastúpil do funkcie generálneho riaditeľa Ing. P.. Odvolací súd dospel preto k záveru, že žalobca bol z funkcie generálneho riaditeľa u žalovanej odvolaný bez toho, aby táto funkcia bola zrušená v dôsledku organizačných zmien. Záver súdu prvého stupňa o tom, že žalobcovi požadované plnenie patrí, lebo bola splnená podmienka v zmysle § 76 ods. 1 Zákonníka práce a príslušných článkov kolektívnej zmluvy, je preto nesprávny. Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s napadnutým uznesením súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že návrh žalobcu zamietol. O náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 2, § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej žalovanej priznal náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol, aby dovolací súd vydal rozhodnutie, ktorým zaviazá žalovanú zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu spolu s náhradou trov konania, včítane trov dovolacieho konania. Vytýkal odvolaciemu súdu, že k rozhodnutiu pristúpil z čisto formálno-právneho hľadiska, bez toho, aby si uvedomil, že nejde o spor vyvolaný odvolaním žalobcu z funkcie generálneho riaditeľa, ale o skončenie pracovného pomeru po jeho odvolaní z uvedenej funkcie. Podľa dovolateľa konanie žalovanej počas celého procesu dohodovania sa, akým spôsobom ukončiť pracovný pomer, jednoznačne smerovalo k tomu, aby bol žalobca „prepustený z dôvodu nadbytočnosti“. To potvrdzujú aj písomnosti doručené žalobcovi v rozhodnom čase a aj výpoveď Ing. R., štatutárneho zástupcu žalovanej na súde prvého stupňa. Štatutárni zástupcovia podpísom týchto dokumentov potvrdili existenciu rozhodnutia o nadbytočnosti a o znížení stavu zamestnancov. Za tejto situácie skúmať, či takéto rozhodnutie skutočne existovalo alebo nie, je preto právne

bezvýznamné. Samotným konaním členov predstavenstva žalovanej bola jeho existencia nepochybne preukázaná. Odvolací súd dospel preto k nesprávnemu právnemu názoru, že pre priznanie žalobcom uplatneného nároku na odstupné neboli naplnené základné hmotnoprávne predpoklady. V tejto súvislosti poukázal na jednu zo základných zásad v pracovnoprávných vzťahoch, podľa ktorej nikto nesmie práva a povinnosti vyplývajúce z pracovnoprávných vzťahov zneužívať na škodu druhého účastníka a na ustanovenie § 15 Zákonníka práce, podľa ktorého prejav vôle treba vykladať tak, ako to so zreteľom na okolnosti, za ktorých sa urobil, zodpovedá dobrým mravom.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že odvolací súd vec správne právne posúdil a že jeho rozhodnutie je vecne správne. Trvala na tom, že v konaní jednoznačne preukázala, že skončenie pracovného pomeru so žalobcom nesúvisí s dôvodmi, ktoré zákonník práce spája s nárokom zamestnanca na odstupné. Tvrdenia žalobcu o tom, že žalovaná s ním skončila pracovný pomer z dôvodu nadbytočnosti, sú ničím nepodložené. Znovu poukázala na priebeh odvolania žalobcu z funkcie a na to, že súčasťou dohody o skončení pracovného pomeru boli aj v jeho prospech dohodnuté peňažné plnenia (mimoriadna odmena vo výške 12 priemerných mesačných platov, peňažné vyrovnanie za obdobie od 1. augusta 2009 do 31. októbra 2009 a alikvotná časť prémie za rok 2009). Navrhla preto jeho dovolanie ako nedôvodne podané zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom posudzuje podľa ich obsahu.

Žalobca vady konania v zmysle § 237 O.s.p. nenamietal a dovolací súd v dovolacom konaní žiadnu z týchto vád ani nezistil.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Ani procesné vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nevyšli v dovolacom konaní najavo. Napokon ani výskyt takýchto vád dovolateľ v dovolaní nenamietal.

Dovolací súd napokon pristúpil ku skúmaniu vecnej správnoti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska dovolacieho dôvodu, ktorý žalobca podľa obsahu dovolania uplatňuje a to, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd na zistený skutkový stav použil správnu právnu normu a túto aj správne interpretoval.

Odvolací súd dospel k správneému záveru, že pre posúdenie naplnenia hmotnoprávnych predpokladov pre priznanie odstupného v zmysle § 76 ods. 1 Zákonníka práce nie je dôležité to, aký dôvod rozviazania pracovného pomeru zamestnávateľ so zamestnancom dohodli, ale to, či nimi uvedený dôvod (ne)bol fakticky aj naplnený. Keďže žalovaná tvrdila, že v skutočnosti nebol pracovný pomer skončený z dôvodu, že žalobca sa stal nadbytočným (skutočné dôvody spočívali v tom, že odvolaním z funkcie žalobca prestal spĺňať požiadavky na výkon funkcie ustanovenej § 42 ods. 2 Zákonníka práce, keďže po odvolaní sa účastníci nedohodli na inej pre žalobcu vhodnej práci), odvolací súd sa správne

zaoberal otázkou, či v čase odvolania žalobcu z funkcie došlo u žalovanej k organizačným zmenám a či medzi týmito organizačnými zmenami a skončením pracovného pomeru na strane žalobcu existuje príčinná súvislosť. So závermi, ku ktorým odvolací súd v tomto smere došiel, sa dovolací súd stotožňuje, považuje ich za správne. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku tieto svoje závery aj náležite vysvetlil, z ktorého dôvodu dovolací súd na ne v podrobnostiach odkazuje. Keďže hmotnoprávny predpoklad pre priznanie odstupného vyplývajúci z ustanovenia § 76 ods. 1 Zákonníka práce (skončenie pracovného pomeru spôsobom uvedeným v § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce) nebol v danom prípade naplnený, odvolací súd správne, v súlade s citovaným zákonným ustanovením uzavrel, že žalobcovi požadované odstupné nepatrí.

K dôvodom uvedeným v rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd považuje za potrebné dodať, že predmetom dohody o skončení pracovného pomeru boli aj peňažné plnenia, ktoré sa žalovaná zaviazala žalobcovi poskytnúť v rámci skončenia jeho pracovného pomeru. Prejavy vôle žalovanej a žalobcu smerovali teda k tomu, aby sa vzájomné práva a povinnosti pri skončení pracovného pomeru upravili komplexne, včítane poskytnutia peňažných plnení, ktoré sa štandardne zamestnancom (vedúcim zamestnancom) pri skončení pracovného pomeru neposkytujú. Dovolateľ preto nenáležite konanie žalovanej, ktorá mu odmietla vyplatiť odstupné, považuje za konanie v rozpore s Čl. 2 veta druhá Zákonníka práce, resp. s § 15 Zákonníka práce.

Obsah dovolania žalobcu nebol teda spôsobilý spochybníť správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska dovolacieho dôvodu v ňom uvedeného. Žalobca preto napadol dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Keďže v konaní neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p. a konanie pred odvolacím súdom netrpí ani inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Žalovaná mala v dovolacom konaní úspech, preto jej patrí právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b od. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovanej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto jej neboli priznané.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. novembra 2012

JUDr. Ladislav Górasz, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová